

GELEZEN:

Levensbeschrijvingen

van Indiase vrouwen

Indiase vrouwen die werkzaam zijn in de zijde-industrie nemen vaak haar kinderen mee. Baby's worden in doeken gelegd die als hangmatten aan het plafond hangen. Als een kind begint te huilen, neemt de moeder het op schoot, om borstvoeding te geven, terwijl zijzelf doorgaat met spinnen. Deze, verre van ideale, vorm van kinderopvang wordt genoemd in de nieuwe uitgave van de India Vrouwengroep Amsterdam, getiteld *Gezichten van Sita*.

Het gaat over de positie van vrouwen in India en is geschreven door een aantal vrouwen die zelf in dit land hebben gewoond en er onderzoek hebben gedaan. Getroffen door de energieke houding en het doorzettingsvermogen van Indiase vrouwen in haar dagelijks leven, besloten ze om deze kant in een

boek te belichten. De maaksters willen laten zien dat het leven van vrouwen in India heel anders kan zijn dan het traditionele vrouwbeeld suggereert.

De titel van dit boek verwijst naar de vrouw van de hindoegod Rama, Sita. Hun huwelijk is voor veel mensen het voorbeeld van de volmaakte liefde, waarin de vrouw trouw, volzaamheid en gehoorzaamheid toont aan de man. Veel ouders hebben bij de opvoeding van hun dochter dit ideaalbeeld van Sita voor ogen. Het bepaalt de norm en daarmee de levens van vrouwen, ze worden er door beperkt.

Financiële ramp

Meisjes worden voorbereid op haar taak als echtgenote en moeder. De Indiase ideologie benadrukt de vrouw in haar rol als dochter, echtgenote en moeder. Vrouwen zijn achtereenvolgens afhankelijk van haar vader, haar echtgenoot en haar zoon. Ongetrouwde vrouwen en weduwen hebben een marginale positie. Het is o.a. dit beeld van de vrouw dat de achterstelling op allerlei maatschappelijke terreinen verklaart. Meisjes volgen

minder onderwijs dan jongens (waarom zou je in haar investeren als ze toch gaan trouwen) en ze komen niet in aanmerking voor het meer geschoolde en betaalde werk.

Het begint al bij de geboorte. Voor veel gezinnen in India is een dochter een financiële ramp vanwege de bruidsschat. Die stamt uit de tijd dat vrouwen niet konden erven. Wat een vader aan zijn dochter wilde nalaten, gaf hij haar bij haar huwelijk als bruidsschat mee. Hoewel tegenwoordig bij de wet is vastgesteld dat ieder kind, zoon én dochter, een gelijk deel uit de nalatenschap moet krijgen, zijn de bruidsschatten enorm hoog vandaag de dag in India. De schoonouders eisen grote bedragen en ook gebruiksvoorwerpen als koelkasten, kleurentelevisie en andere elektrische apparaten. En niet zelden is dat te weinig: ze wordt in brand gestoken; dit verschijnsel staat bekend onder de naam bruidsschatmoord.

Gezichten van Sita telt acht artikelen die verschillende onderwerpen behandelen: vrouwen die werken in de zijde-industrie of bij Philips, vrouwen in de media (Indiase mensen gaan graag en vaak naar de bioscoop) en in de landbouw. Het bevat ook een portret van een vrouwenorganisatie. In ieder stuk wordt een levensbeschrijving van een vrouw gegeven. De inleiding van dit boek vermeldt, dat geen van deze beschrijvingen geheel op de werkelijkheid berust. Wel is het zo dat bestaande vrouwen model hebben gestaan. Ik vind dit erg jammer. Het boek zou levendiger zijn als de desbetreffende vrouwen zelf aan het woord waren gelaten. Ik vind dit geen goed uitgangspunt voor een dergelijk boek als dit, omdat het zo erg afstandelijk blijft. De maaksters geven ook geen verklaring voor deze gekozen opzet.

Een ander minpunt: wat mij betreft hadden de schrijfsters nog wel wat dieper op bepaalde zaken in mogen gaan. Zo lees ik in een verhaal over twee vrouwen in hetzelfde dorp dat de één door de invloeden van de modernisering (waardoor het normen- en waardenbesef in het dorp enorm is veranderd) meer vrijheid van handelen heeft gekregen, terwijl de andere vrouw haar leven voortzet op dezelfde manier als ze dat twintig jaar geleden ook deed. Dat roept bij mij vragen op als: hoe uit zich die vrijheid dan in het dagelijks leven en waarom geldt die wel voor de ene en niet voor de andere vrouw? Een antwoord hierop vind ik niet in dat stuk.

Ondanks deze kritiek denk ik dat de schrijfsters grotendeels in haar opzet zijn geslaagd. In het boek zijn genoeg voorbeelden te vinden van vrouwen die zich niet voegen naar dat wat van haar wordt verwacht, maar zich op een strijdbare manier inzetten voor de verbetering van haar positie. Een pluspunt is dat het boek in een duidelijke taal is geschreven en dat het een aantal mooie foto's bevat. Voor wie geïnteresseerd is in de situatie van vrouwen over de eigen landgrenzen heen, is het zeker de moeite waard.

Gezichten van Sita, uitgegeven door Landelijke India Werkgroep. Tel. 030-321340

Corina de Feijter